

VIZAKNAI SÓVÁGÁS ÉS SÓSZÁLLÍTÁS RENDJE 1639-BEN.

Nos nobiles Johannes *Herceghszőlössy* capituli ecclesiae Albensis Transsilvaniae literarum etc. requisitor etc., ac alter Joannes *Kászoni* de Alba Julia, illustrissimae celsitudinis et domini domini ipsorum clementissimi cancellariae maioris notarius ac iuratus scriba, in eodem comitatu Albensi commorantes etc.

Damus praesentium nostrarum serie pro memoria, modernis ac futuris, quibus interest seu intererit universis, etc. Hogy ez jelenvaló 1639. esztendőben, Szentháromság vasárnapjához negyedik vasárnap után való másodnapon, hétfűn, 18. nempe Julii, itt Gyulafejérváratt, az város kerítésén belől Kendervár-útczában, egyfelől kit régen prépostháznak hittak, másfelől pedig, ki most professorok házában neveztetik contigua vicinitásában és ugyan Fejérvármegyében levő nemes cüriában és házban, tudniillik nemzetes vitézlő *Szénási* Péter urámnak de Bályok Erdélyben inque partibus Hungariae eidem annexis, minden fiscale bonumok *praefectusának* s az ő kegyelme praedecessorinak ordinarium hospitiumján, jövének személyek szerént mi előnkben, az megírt Fejérvármegyében és Szeben székbén levő *vizaknai városbéli* jámbor böcsületes emberek: Somlyai István főbiró, Kristóf Lőrincz, Uczás Mihály, Nagy Ezsaiás tanácsbéli esküdtek, Péter deák alias Nagy notárius, item Bonyhai Imre város szószólója és mellette az 40 emberek közül Bolgár Márton, mind magok tulajdon, mind pedig otthon maradt Nagy Márton, Spek István, Forray Mihály, Nagykapusi István, Kis István és Veres István, hasonlóképen Vizaknán tanácsbéli hűtös polgárok és mind az egész communitásnak nevével és személyekben, azoknak úgy mint örökösöknek s azoknak maradéjkoknak és nékiek minden igaz successoroknak, az kiket tudniillik az ide alá megírt dolog akármi módon vagy most illetve, vagy jövendőben illehetne, terheket magokra vévén és felvállalván, elsőben józan elmével és értelemmel considerálván, meg-ruminálván az dolgot, ultro és szabad magok saját akaratja szerént mi előttünk ilyen fassiót celebráltanak, jelentvén és declarálván ezeket ekképen.

Miképen tudniillik az fejedelmi méltósággal tekintetes és nagyságos Rákóczy György kegyelmes urunkat, Istennek kegyelmességéből

Erdély fejedelmét, Magyarország részeinek urát és székelvek ispánját etc. az felül megnevezett *vizaknai* főbíró és tanácsbéli esküdt polgárok alázatos supplicatiókkal az elmúlt napok alatt megtalálták volna, hogy a naponként való rajtok forgó egynehány rendbéli gravaminák, melyek miatt, az mint querimoniájokban irattak, szintén opprimáltatnának, az ő nagysága bölesi censurája s kegyelmessége szerént rólok találtatnának, kiváltképen pedig az *sóvágatás* és *portusra való szállítás* állapotja egy bizonyos és állandó karban és rendben maradna, az szüntelen szálló is közülök kiszállana és régi szent királyok s fejedelmekről rájuk szállott privilégiumok, az ő nagysága fejedelmi autoritásából is, ez mostani saeculumban is kegyelmesen confirmáltatnék.

Hiis hucusque sic se habentibus, az mű kegyelmes urunk, praetitulált fejedelmünk, annak okáért, megnevezett supplicánsoknak, in specie et in transumpto capitulari beadott privilegiumokból midőn világosan általlátta és alta mente perpendálta volna állapotjokat, ő nagysága consulissime necessarioque conferálván az régi üdöket a mostanival, hogy némünémü közöttök való rendetlenség és abusosok miatt, mind magok több molestiákban gravaminákban ne incurraljanak, s mind az ő nagysága fiscalis proventusának detrimentuma diligentius praeceveáltassék, végre ex innata pia paternaque affectione sua, praeallegált praefectus uramnak is mellettek való demissa intercessiója accedálván, mind szóval ő kegyelme által s mind scriptotenus magát ő nagysága formaliter ac hiisce iisdem verbis kegyelmesen in hunc tenorem resolválta volna az feljebb attingált supplicatióra:

„Hogy tudniillik, az ő *sóvágásoknak* és *vágatásoknak rendi* az volt s így is értjük valósággal, hogy azmint magok is írják, minden sóvágó tartozik kivágni sőt per annum numero négyszázat, idest 400; azmellett minden száz sóra numero nyolezat, idest nro 8; ezt így minden *fizetés nélkül* tartoztanak s tartoznak most is kivágni, melyet mi is minden időben meg is kívánunk.“

„Ezen kívül 14 pinz *fizetésért* minden sóvágó minden 100 sóra tizenegy, idest 11 sőt tartozik kivágni. Ezt is megvárjuk s ezekkel a conditiókkal privilegiumokat confirmálni is készek vagyunk; inserálván azt is, hogy mindenkor, annuátim csak szintén *posztós sóvágókat* (minden egyéb, aknákhöz szolgáló rendeken kívül) jó erejekben lévőket állatnak avagy tartanak az aknáokban, szám szerint negyvent, idest nro 40 personát, kikkel akár magok s akár mások által, az feljebb specificált sőt igazán fogyasztás nélkül kivágják s vágatják. Ezenkívül a 1. die Aprilis usque ad diem 1. Augusti várasul, a *portusra* 5000 sőt tartozzanak annuátim *alászállítani*, kiért mi is minden 100 sőtől tartozunk nékik tizenöt idest nro 15 forintot ugyanakkor fizetni, mikor az

sót felrakják; így mi is az szállóktól is immunissá teszszük őket minden békeséges időben. 24. Junii Anno Jesu 1639.“

Mely ő nagysága kegyelmes resolútióját az egynéhányszor megmondott supplicánsok, vizaknai bíró és esküdt polgárok cum animi vultusque exhilaratione hallván és értvén s ő nagyságának érette faustissima quaeque comprecálván, egyenlő elmével, szüvel s akarattal approbálták, acceptálták és magokat, fiokat és minden legitimus successorokat ő nagyságának, az megírt és jelenvaló kegyelmes resolútiója szerint, in omnibus punctis, mind az megírt summa sóknak in quolibet anno kivágatására s mind continuo az 40 posztós sóvágók tartására és az 5000 kősonak quotannis az portusra való leszállítására egész várasul az megírt fizetésért, a modo in posterum ajánlák, fogadák, compromittálák, obligálák.

És hogyha valami oly derekas döghalál, avagy ország közönséges ellenségének fegyvere pusztítása miatt, (melyeket az menüyei isteni felség kegyelmesen avertálni méltóztassék) mostani számokhoz képest elfogynának, kevesednének, és marhájoktul, értékektül qualitercunque priváltatnának, exceptis videlicet eiusmodi casibus miserabilibus, sub amissione etiam libertatum suarum privilegialium, obstringálák.

Hoc quoque non praetermisso: mivel az ő nagysága kegyelmes jóakarátjának tetszett ez is, hogy ez a particula, ugymint: az 1. Aprilis usque diem 1. Augusti helyett legyen az sószállításnak idejének determinatiója per annum, de úgy mindazáltal, hogy soha urunk ő nagysága savában semmi, egyik esztendőről másakra az szállításban való késedelem miatt, hideg öszre avagy télre az portuson ne maradna, hanem azon esztendőben azon portuson elkelhetne: azminthogy az feljül megírt approbált és acceptált resolúciónak praestálására sub praemissa poena, interpositis tamen praetactis casibus, az gyakran megmondott vizaknai bíró és esküdtek, ez egész communitás nevével, magokat és minden legitimus successorokat, unanimiter mü előttünk élő szóval, modo praemisso compromittálják, obligálják és obstringálják.

Melynek nagyobb bizonyosságára adtuk ez mü levelünket fide nostra mediante emanáltatván kezünk írásával és szokott pecsétünkkel megerősítvén. Datum loco, die et anno in praenotatis et subscriptum erat Joannes *Herczegszőlősi* manu propria et Joannes *Kászoni* m. propria, iidem qui supra.

I. Rákóczy Györgynek 1639. feria 5 post dominicam quintam Trinitatis = jul. 21-én kelt megerősítőleveléből, az Orsz. Levéltárban őrzött erdélyi Királyi Könyvek XIX. kötetének 174., 175. levelén.